

Äkillisen rakennemuutoksen alueeksi hakeminen

202/16.160/2014

MH § 145

Lähes vuoden yrityssaneerauksessa ollut Talvivaaran Kaivososakeyhtiö Oyj ilmoitti 6.11.2014, että sen toiminnallinen tytäryhtiö Talvivaara Sotkamo Oy hakeutuu konkurssiin. Kokonaisuudessaan Talvivaaran tilanne on epävarma, sillä pörssilistattu emoyhtiö (Talvivaaran Kaivososakeyhtiö Oyj) jatkaa edelleen yrityssaneerauksessa. Kaupankäynti sen osakkeilla on kuitenkin keskeytetty. Ilmeisesti emoyhtiön hallitus ja saneerausmenettelyn selvittäjä ovat katsoneet, että emoyhtiöllä on vielä tässä vaiheessa edellytyksiä jatkaa saneerausohjelmaehdotuksen mukaisia toimia pitkäaikaisen ratkaisun löytämiseksi kaivostoiminnan jatkamiselle.

Työ- ja elinkeinoministeriö on talouspoliittisen ministerivaliokunnan valtuuttamana perustanut Talvivaara-toimiston, joka on aloittanut toimintansa ja jonka tehtävänä on mm. eri viranomaisten välisen toiminnan koordinointi, ympäristöasioiden asianmukaisen hoidon seuranta, valtion varojen käytön seuranta ja tarpeellisen asiantuntijatuen tarjoaminen. Yhteistyöelimenä asian seurannassa ja eri vaihtoehtoihin varautumisessa on 31.10.2013 lähtien toiminut Talvivaara-kriisiryhmä, jonka työhön on osallistunut TEM, VM, YM, VNK, Kainuun ELY ja Konkurssiasiamiehen toimisto. Asian koordinoinnista on vastannut elinkeinoministeri Jan Vapaavuori. Kainuussa on toiminut vastaava työryhmä, jossa on ollut edustus Kainuun liiton, Kainuun ELYn, Kainuun TE-toimiston, Kajaanin kaupungin, Sotkamon kunnan ja Kainuun edun virkamiesjohdosta ja asiantuntijoista.

Valtioneuvoston tiedotteessa todetaan tilanteen vaikutuksista Kainuuseen seuraavasti: ”Etenkin Kainuun työllisyydelle isku on kova. Työttömäksi jääville haetaan nopeasti työllistämismahdollisuuksia alueen muista yrityksistä. Pidemmällä aikavälillä käynnistetään toimenpiteitä, joilla pyritään luomaan Kainuuseen uusia työpaikkoja. Jotta tämä onnistuu, on alueelle pystyttävä luomaan taloudellista kasvua. Äkillisen rakennemuutoksen toimissa keskitytään tämän kasvun luomiseen. Oletamme, että Kajaanin seutukunta hakee äkillisen rakennemuutoksen alueen asemaa ja että se sellaiseksi nimitetään, Vapaavuori toteaa.”

Pääministerin tiedonannosta: - Talvivaaran tilanne ei ole valtiolle vain hallinnointia. Tämä on vakavaa huolta ympäristöstä ja yksittäisten ihmisten työpaikoista. Kainuun seudulla työministeri Ihalaisen

johdolla aloitetaan välittömät työllisyystoimet. Samalla valmistellaan alueen liittyminen äkillisen rakennemuutoksen alueeksi. Valtioneuvoston edustajien vierailu Talvivaarassa tapahtuu perjantaina 14.11.2014. Neljän ministerin ja avustajien ryhmä tutustuu paikan päällä kaivokseen ja tapaa keskeiset sidosryhmät.

ÄRM-menettely on aluepoliittinen instrumentti, jota toteutetaan työ- ja elinkeinoministeriön johdolla valtioneuvoston erikseen päättämällä kohdealueilla. TEM:n verkkosivuilla ärm-toimintaa kuvataan seuraavasti:

”Globalisaatio ja tuotantorakenteen muutokset saattavat aiheuttaa äkillisiä ja mittavia uhkia ja ongelmia alueiden kehitykselle erityisesti silloin, kun jokin yritys vähentää merkittävästi työpaikkoja alueella tai lopettaa tuotantoyksikkönsä kokonaan. Äkillisten rakennemuutosongelmien seurauksia ja vaikutuksia arvioidaan alueen (pääsääntöisesti seutukunnan) työllisyyden, tuotantotoiminnan ja elinkeinorakenteen kannalta.”

Valtioneuvosto voi nimetä tällaisen alueen tai toimialan äkillisen rakennemuutoksen alueeksi tai toimialaksi. Alueelle tai toimialalle valmistellaan alueen kuntien, elinkeinoelämän, ELY-keskuksen ja maakunnan liiton yhteistyönä kriisin hoitamiseen tähtäävä suunnitelma. Työ- ja elinkeinoministeriö voi osallistua jo tähän valmisteluvaiheeseen. Suunnitelmaan kirjataan keskeisimmät toimenpide-ehdotukset uusien työpaikkojen luomiseksi ja vanhojen uudistamiseksi sekä muut tilannetta korjaavat toimet eri hallinnonaloilla.

Rakennemuutosjohtaja Tapani Mattila (TEM) on antanut tarkennusta äkillisen rakennemuutosalueen statuksen ja rahoituksen hakemiseen Talvivaaran tapauksen johdosta: Rakennemuutosalueeksi hakeudutaan vapaamuotoisella hakemuksella, jossa perustellaan ärm-tarve; työttömyyteen ja alihankintayhtiöiden talouteen jo tapahtuneet vaikutukset sekä koko kaivostoimintaan kohdistuva konkurssiuhka ovat riittävä peruste. TEM pyytää samalla kohdealuetta valmistelemaan ns. kasvusuunnitelman, jossa eri toimenpiteet priorisoidaan ja kohdennetaan ja niiden taustalla olevat kehitysnäkymät perustellaan. Kainuun ärm-ryhmässä on aiemmin sovittu, että po. hakemusprosessin vetäjänä on Kainuun liitto.

Ärm-asiaa ja siihen liittyvää hakemusta on käsitelty Kainuun rahoitusryhmässä ja MYR-sihteeristössä sekä ärm-työryhmän kokouksessa 13.11.2014. Kainuun liiton, Kainuun ELY-keskuksen, Kajaanin kaupungin ja Sotkamon kunnan virkamiespäätöksillä on ilmaistu valmius ärm-alueeksi hakeutumiseen.

Kainuun liitolla aluekehitysviranomaisena on äkillisen rakennemuutosalueen toimenpideohjelman valmistelun vetovastuu. Ensimmäinen toimenpide tässä on virallisen ärm-työryhmän perustaminen ja

ärm-hakemusta koskevien yleisperiaatteiden linjaus.

Lisätietoja antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, p. 044 797 0197
tai etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus käy asiasta keskustelun ja päättää valtuuttaa Kainuun liiton viraston nimeämään rakennemuutosryhmän pyytämällä sen jäseniksi edustajat äkillisen rakennemuutostoiminnan kannalta keskeisistä sidosryhmistä. Äkillistä rakennemuutosta koskevat suunnitelmat tuodaan maakuntahallitukselle ja Kainuun maakunnan yhteistyöryhmälle käsiteltäväksi ennen niiden hyväksymistä työryhmässä.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus kävi asiasta keskustelun ja päätti valtuuttaa Kainuun liiton viraston nimeämään rakennemuutostyöryhmän, jonka jäseniksi tulevat edustajat Kajaanin kaupungista, Sotkamon kunnasta, Kehys-Kainuusta Suomussalmen kunnanjohtaja Asta Tolonen, Kainuun ELY-keskuksesta, Kainuu TE-toimistosta, Kainuun Edusta ja Finnverasta.

Maakuntahallitus valtuuttaa ryhmän tekemään tarvittavat toimenpite-esitykset marraskuun loppuun mennessä työ- ja elinkeinoministeriölle. Ryhmä veloitetaan informoimaan valmisteluistaan Kainuun kuntia, Kainuun sote-kuntayhtymää, maakuntahallitusta ja muita sidosryhmiä.

MH § 155

Työ- ja elinkeinoministeriölle on 21.11.2014 lähetetty maakuntajohtaja Pentti Malisen, Kainuun ELY-keskuksen ylijohdaja Kari Pääkkösen, Kajaanin kaupunginjohtaja Jari Tolosen, Kajaanin kansliapäällikkö Risto Hämäläisen ja Sotkamon kunnanjohtaja Petri Kauppisen allekirjoittama hakemus Kainuun saamiseksi äkillisen rakennemuutoksen alueeksi.

Erillinen liite: 1

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän hallitus on kokouksessaan 19.11.2014 § 235 päättänyt pyytää Kainuun liitolta selvityksen siitä, miksei Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymästä ei ole pyydetty edustajaa mukaan Kainuun äkillisen rakennemuutoksen työryhmään.

Kainuun maakuntahallitus on 17.11.2014 §145 päätöksellään val-

tuuttanut Kainuun liiton viraston nimeämään rakennemuutostyöryhmän, jonka jäseniksi tulevat edustajat Kajaanin kaupungista ja Sotkamon kunnasta, Kehys-Kainuusta, Ely-keskuksesta, Finnverasta, Kainuun Edusta, Te-toimistosta ja Kainuun liiton virastosta.

Maakuntahallitus valtuuttaa ryhmän valmistelemaan tarvittavat toimenpide-esitykset, toiminnan seurantaan ja jatkotoimenpiteisiin liittyvät asiat. Ryhmä veloitetaan informoimaan valmisteluistaan Kainuun kuntia, Kainuun sote-kuntayhtymää, maakuntahallitusta, yhteistyöryhmää sekä muita sidosryhmiä.

Lisätietoja antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, p. 044 797 0197 tai etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi Kainuun hakemuksen äkillisen rakennemuutoksen alueeksi ja velvoittaa maakuntajohtajan keskustelemaan asiasta Kainuun soten johdon kanssa.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.
